

11-OJI TARPTAUTINĖ
MOKSLINĖ KONFERENCIJA
„JONO PUZINO SKAITYMAI“

MININT 100-ĄSIAS
PROF. MARIJOS GIMBUTIENĖS
GIMIMO METINES

unesco

Archeologės
Marijos Gimbutienės
100-osios gimimo
metinės (1921-1994)
UNESCO minima sukaktis

ATGIMSTANTI

SENOJI EUROPA

Lietuvos nacionalinis muziejus,
Senasis arsenalas, Arsenalo g. 3,
Vilnius, 2-as aukštas

Konferencija taip pat bus transliuojama internetu

2021 m. rugsėjo
23 – 24 d.
Vilnius, Lietuva

Rugsėjo 23 d., ketvirtadienis

- 9.30-10.00** Registracija, pasitikimo kava
- 10.00-10.20** Sveikinimo kalbos (su vertimu)
Akad. Eugenijus Jovaiša, Lietuvos Respublikos Seimas
Dr. Rūta Kačkutė, Lietuvos nacionalinis muziejus
Prof. Albinas Kuncevičius, Vilniaus universitetas, Archeologijos katedra
Agnė Žilinskaitė, Lietuvos archeologijos draugija

I SESIJA. **BALTAI**

- 10.20-10.40** „The Balts“: religijos rekonstrukcijos retorika M. Gimbutienės veikale
Prof. Vytautas Ališauskas, Vilniaus universitetas, Filologijos fakultetas (su vertimu)
- 10.40-11.00** Marija Gimbutienė ir baltų kilmės teorija
Doc. dr. Algimantas Merkevičius, Vilniaus universitetas, Archeologijos katedra
- 11.00-11.20** Baltų kalbų plotai iki XVII a. vardyno duomenimis
Hab. dr. Kazimieras Garšva, Lietuvių kalbos institutas (su vertimu)
- 11.20-11.40** Pagrindiniai baltų drabužių papuošalų bruožai
Dr. Natalya Zhilina, Rusijos mokslų akademija, Archeologijos institutas
- 11.40-12.00** Diskusija
- 12.00-13.30** Pietų pertrauka

II SESIJA. **KERTANT EUROPA**

- 13.30-13.50** Prisimenant didžią mokslo moterį: profesorė Marija Gimbutienė (Gimbutas) minint jos šimtąsias gimimo metines (1921-2021)
Joan Marler, Archeomitologijos institutas, JAV
- 13.50-14.10** Marija Gimbutienė ir neolitinė Makedonija
Asist. prof. Goce Naumov, Gocės Delčevo universitetas, Priešistorinių tyrimų centras
- 14.10-14.30** Naujienos iš Senosios Europos rytinių pakraščių
Dr. Mykhailo Videiko, Boriso Grinčenko Kijevo universitetas
- 14.30-14.50** Spiegel im Spiegel: Pasikeitimų metas – archeologiniai Marijos Gimbutienės tyrimų atspindžiai
Dr. Regina A. Uhl, Vokietijos archeologijos institutas, Eurazijos tyrimų skyrius
- 14.50-15.00** Diskusija
- 15.00-15.30** Kavos pertrauka

III SESIJA. **POKYČIŲ BANGOS**

- 15.30-15.50** M. Gimbutienės indoeuropiečių kilmės teorija ir genetiniai tyrimai: nauji senos diskusijos atgarsiai. Bibliografinė apžvalga
Olegas Usačiovas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras
- 15.50-16.10** M. Gimbutienės indoeuropiečių kilmės hipotezė ir naujaisi Baltijos regiono paleogenetiniai duomenys
Prof. Rimantas Jankauskas, Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas
- 16.10-16.30** Vėlyvosios priešistorės pokyčių bangos rytų ir pietryčių Europoje V ir IV tūkst. pr. Kr.
Dr. Igor Manzura, Aukštosios antropologijos mokyklos universitetas
- 16.30-16.50** Kultūrinės sąveikos tarp žemdirbių ir klajoklių visuomenių paskutiniajame IV tūkst. pr. Kr. ketvirtyje: Serezlivkos lokalinės grupės atvejo analizė
Mykyla Ivanov, Nacionalinis universitetas „Kijevo Mohylos akademija“
Dr. Mykola Tupciyenko, Centrinės Ukrainos Nacionalinio technikos universitetas, Istorijos, archeologijos, informacijos ir archyvų katedra
- 16.50-17.10** Marija Gimbutienė ir Europos transformacija 3 tūkst. pr. Kr.
Prof. dr. Heyd Volker, Helsinkio universitetas
- 17.10-17.30** Diskusija
- 18.00** Tarptautinės parodos „Deivės ir kariai: Marijai Gimbutienei – 100“ Lietuvos nacionaliniame muziejuje atidarymas (konferencijos dalyviams)

Rugsėjo 24 d., penktadienis

9.00-9.30 Registracija, pasitikimo kava

IV SESIJA. KONTEKSTAI

9.30-9.50 **Kurganų apeigos ties vakarinėmis Didžiosios stepės ribomis: „kūrėjai“ vs „vartotojai“**
Dr. Denis Topal, Moldovos Nacionalinis istorijos muziejus

9.50-10.10 **Donkalnio ir Spigino kapinynų akmens amžiaus žmonių kilmė ir mobilumas stroncio izotopų analizės duomenimis**

Dr. Gytis Piličiauskas, Lietuvos istorijos institutas, Archeologijos skyrius
Edvardas Simčenka, Lietuvos istorijos institutas, Archeologijos skyrius
Dr. Justina Kozakaitė, Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas
Dr. Žydrūnė Miliauskienė, Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas
Dr. Giedrė Piličiauskienė, Vilniaus universitetas, Archeologijos katedra
Harry Kenneth Robson, Jorko Universitetas, Archeologijos katedra, BioArCh

10.10-10.30 **Černiachovo kultūros kapinynas Boromlyje (pagal etninius kranioskopinius duomenis)**
Yuriy Dolzhenko, Ukrainos nacionalinė mokslų akademija, Archeologijos institutas

10.30-10.50 **Usatovas ankstyvųjų metalų laikotarpio „Kurganų kultūros“ kontekste**
Dr. Svetlana Ivanova, Ukrainos nacionalinė mokslų akademija, Archeologijos institutas
Prof. Alexey G. Nikitin, Valstybinis Didžiojo slėnio universitetas, JAV

10.50-11.10 **Apie gintarus ir satelitus. Viskiautų/Mochovojos (Rusija) gyvenviečių kasinėjimų išvados (2005–2011)**
Annika Sirkin, Baltijos ir Skandinavijos archeologijos mokslo centras

11.10-11.30 *Diskusija*

11.30-13.00 *Pietų pertrauka*

V SESIJA. TARP MITO IR REALYBĖS

13.00-13.20 **Matrifokalumas – mitas ar tikimybė?**
Dr. Inga Merkytė, Kopenhagos universitetas

13.20-13.40 **Didžioji Deivė ir mėnulis: Kukutenio-Tripolės kultūros vaizdiniai ir simboliai**
Dr. Nataliia Burdo, Ukrainos nacionalinė mokslų akademija, Archeologijos institutas

13.40-14.00 **Kodjadermeno-Gumelnicos-Karanovo VI kultūros antropomorfinės figūrėlės su kupromis ir deformuotomis krūtinėmis**
Vanya Stavreva, Sofijos šv. Klimento Ohridskio universitetas

14.00-14.20 **Naujai atrastas antropomorfinis indas rytų Bulgarijoje**
Dr. Veselin Danov, Sofijos šv. Klimento Ohridskio universitetas

14.20-14.40 **Karvė, jautis, moteris, vyras**
Asoc. prof. Petya Georgieva, Sofijos šv. Klimento Ohridskio universitetas

14.40-15.00 *Diskusija*

15.00-15.30 *Kavos pertrauka*

VI SESIJA. TARP MITO IR REALYBĖS

15.30-15.50 **Pirmykščio elnio kulto relikvijos Pietryčių Europos tautosakoje**
Dr. Nataliia Mykhailova, Ukrainos nacionalinė mokslų akademija, Archeologijos institutas

15.50-16.10 **Skitų Arėjas – dievas, kurio tikrasis vardas nežinomas**
Dr. Oksana Lifantii, Nacionalinis Ukrainos istorijos muziejus,
Ukrainos istorinių vertybių muziejus
Dr. Oleksandr Shelekhon, Ukrainos nacionalinė mokslų akademija, Archeologijos institutas

16.10-16.30 **Pitėjas Masilietis ir baltai. Mitas ar tikrovė?**
Søren Skriver Tillisch, Gabių vaikų pradinė mokykla (Atheneskolen), Danija

16.30-16.50 **Zigzagų proto-filosofija ir šiuolaikinis Gilany**
Ivana Spinelli, Bolonijos dailės akademija

16.50-17.30 *Diskusija*

17.30 *Ekskursija*